

Chinese begrippen begrijpen

door Wim Weel

Je beoefent *Qìgōng* 气功 en/of *Tàijíquán* 太极拳¹, maar begrijp je ook waar deze woorden voor staan? Weet je wat ze betekenen? Kun je ze adequaat uitleggen, als een leek op dit gebied naar de betekenis vraagt? Als je het beoefent, of er reeds les in geeft. *Qìgōng* en/of *Tàijíquán* zijn typisch Chinese begrippen en als je een beetje verantwoorde omschrijving wilt geven, dan is daar toch wel enige basiskennis van de Chinese taal en cultuur voor nodig.

Wat de taal betreft is er de laatste halve eeuw in China veel moeite gedaan om tot een standaard taal te komen het *Pǔtōnghuà* 普通话, letterlijk 'gewone taal', (door tweede taal sprekers, in China en daarbuiten vaak aangeduid als *Guóyǔ* 国语).² Dat is de taal die daarvoor al gesproken werd in een heel groot gebied in het noordelijk deel van het land, het Mandarijn: de taal van de Mandarijnen, *Guānhuà* 官话. Voor dialectsprekers daar de beschaafde norm, voor tweede taal sprekers als Oeigoeren, Cantonezen, Tibetanen op school geleerd.

Woord en schrift

China is een groot land met heel verschillende dialecten en talen binnen zijn staatskundige grenzen³. Om eenheid te brengen in al die taalverschillen is door de centrale regering besloten het Mandarijn als standaardtaal te handhaven en aan alle burgers verplicht om te leren. Qua schrijfwijze was dat in het hele land al hetzelfde, maar voor veel mensen te ingewikkeld om goed te leren. Daarom heeft men een vereenvoudiging ingevoerd en voor veel karakters het aantal strepen verminderd, bijvoorbeeld 'draak' *lóng* 龙 i.p.v. 龍.

Deze standaardisatie en vereenvoudiging was zowel bedoeld voor een betere communicatie tussen de binnenlandse bevolkingsgroepen, als die met het buitenland. Voor fonetische notatie waren er daarvoor al verschillende systemen in omloop. Deze zorgden voor heel wat verwarring en miscommunicatie. Gekozen is daarom voor een transcriptiesysteem, geschreven in de letters van het alfabet met toontekens boven de klinkers voor duiding van uitspraakverschillen, het *Pīnyīn* 拼音. Het Chinees is een toontaal en een andere toon betekent een ander woord⁴. Maar met de kennis van de tonen ben je er nog niet, ook de juiste schrijfwijze van het karakter is van belang, omdat er -net als bij ons ook synoniemen zijn- dien je bij de eerste vermelding het karakter erbij te geven om de authenticiteit te waarborgen.⁵

Is het belangrijk voor mij?

Dat ligt eraan in hoeverre je jouw vaardigheid wilt ontwikkelen, of je een goede *Gōngfū* 功夫 wilt opbouwen. Maar zodra je les gaat geven in *Qìgōng* en/of *Tàijíquán*, is het van belang dat je een juist begrip hebt van de gebruikte termen. Dat kan veel misverstanden voorkomen. Een duidelijk voorbeeld betreft al het filosofisch principe waarop *Tàijíquán* gebaseerd is: *Tàijí* 太极. Daar zou je op zich al een heel artikel aan kunnen wijden. Simpel gezegd, *Tàijí* zijn **dé** op alle verschijnselen toepasbare **polen** *Yīn* 阴 en *Yáng* 阳. Een mooie grafische weergave van de relatie tussen *Yīn* en *Yáng* is het oeroude *Tàijí*-symbool.⁶ Voor de invoering van het *Pīnyīn* schreef men 'Tai Chi', toen werd dat veelal uitgesproken als "Thai-tsjie" en werd dat nogal eens vertaald met 'uiterste-energie'. Dit komt doordat de *jí* 极 van *Tàijí* en de *Qì* 气 van *Qìgōng* (Chi Kung) allebei met Chi werd geschreven en zónder toontekens. Tegenwoordig hebben we op het internet online woordenboeken, waarin je het woord zonder toontekens kunt intypen en vervolgens de betekenis lezen, de schrijfwijze leren en zelfs de uitspraak luisteren en oefenen.⁷

Waarom zou je al deze extra moeite nemen, als je het ook aan je *Tàijí*- of *Qìgōng*-leraar kunt vragen? Om met professor Sinologie Dan Vercammen te spreken "Laat je niets op je mouw spelden", controleer het en zoek het ook zelf uit. Het gaat namelijk over oefenmethoden uit een compleet andere cultuur met een geheel ander taalsysteem. En aangezien mensen in hun eigen taal gedachten formuleren, denken zij ook anders. Dus voor een goed begrip zul je die extra moeite moeten nemen. Bovendien, communicatie werkt altijd twee kanten op en je merkt, als jij als westerling die moeite neemt, dat dat zeer gewaardeerd wordt van Chinese zijde, dat die dan ook meer moeite nemen en meer openheid creëert.

Verwarring voorkomen

Aanleiding voor dit alles is een deelname van een leerling van mij aan de individuele vormcompetitie op het STN Festival, zaterdag 9 november 2019.

Vraag van de leerling aan de organisatie van het Festival daarbij was: "Valt xinyi hunyuan chenstijl bij jullie competitie onder Chenstijl handvorm, Chenstijl overig of onder taiji handvorm overig?"

Antwoord vanuit de organisatie was: "De Xinyi Hunyuan stijl is ontwikkeld door Feng Zhiqiang op basis van Chen-stijl Taiji Quan en XingYi Quan. XingYi Quan valt weliswaar net als Taiji Quan onder de interne kunsten, de NeiGong, maar is volgens wereldwijd gehanteerde rubricering van Chinese krijgskunsten geen onderdeel van Taiji Quan. Het is een zelfstandig systeem. Het Xinyi Hunyuan systeem kan dus niet zonder meer onder Chen-stijl worden geschaard. Omdat de STN (dit jaar) nog geen

Chinese begrippen begrijpen

speciale rubriek heeft voor systemen die niet zuiver onder Taiji Quan vallen, wil ik je vragen je uitvoering in te schrijven onder Taiji (handvorm) overig.”⁸

Dit is een misverstand vanwege één letter **g** !

Er is een *Xīnyìquán* 心意拳 [hart-intentie-boksen] en een *Xíngyìquán* 形意拳 [vorm-intentie-boksen], maar beiden zijn iets anders dan de oefenmethode van *Féng Zhìqiáng* 冯志强. De *Tàijíquán*-vormen van *Féng Zhìqiáng* behoren wel degelijk tot de Chén-stijl 陈式. Wat is nu de oorzaak van dit misverstand? Zoals *Féng Zhìqiáng* zelf stelde, heeft hij zijn oefenmethode *Tàijí Xīnyì Hùnyuán Gōng* 太极心意混元功 ontwikkeld uit de *Tàijí Chánsīgōng* 太极缠丝功 van *Chén Fākē* 陈发科 (1887-1957) en de *Xīnyì Nèigōng* 心意内功 van *Hú Yàozhēn* 胡耀真.⁹ Beide zijn een essentieel onderdeel van *Tàijíquán* en de ontwikkeling daarvan gaat ver terug in de ontstaansgeschiedenis ervan. De *Chánsīgōng* betreft het vloeiend bewegen rond, draaiend, spiralerend, -zonder onderbrekingen- zoals je een zijendraad van een cocon trekt. De *Nèigōng* is de innerlijke beoefening (*Nèi* 内 betekenis 'innerlijk, binnenkant') eigenlijk *Qìgōng* dus. Dat is de reden waarom *Chén Xīn* 陈鑫 (1849-1929) in zijn boek '*Geïllustreerde uitleg van Chén-familie Tàijíquán*' ook een beschrijving geeft van alle acupunctuur meridianen met een illustratie van elke meridiaan en daarbij de puntnamen in verzen op rijm om ze van buiten te leren.¹⁰ In mijn ogen is de *Xīnyì Hùnyuán Tàijíquán* van *Féng Zhìqiáng* wel degelijk *Chén*-stijl *Tàijíquán*. Genealogisch terug te voeren via *Chén Fākē* in directe lijn tot *Chén Wángtíng* 陈王廷 (1600-1680).¹¹ En de *Nèigōng* is daar al heel lang een integraal onderdeel van.

Xīnyì en *Hùnyuán* zijn Daoïstische termen, deze worden uitgebreid besproken in het artikel over de oefenmethode *Tàijí Xīnyì Hùnyuán Gōng* 太极心意混元功, met de titel *Beginsel, begin en bewustzijn*.

De energieleer van de Traditionele Chinese geneeskunde die ook behoort tot het fundament van *Tàijí* en *Qìgōng* wordt besproken en in hedendaagse context geplaatst in het artikel *Energie lichaam tussen hemel en aarde*.

Noten:

-
- ¹ De Chinese begrippen worden bij eerste vermelding weergegeven cursief in *Pīnyīn* en in karakter(s). Daarna alleen in *Pīnyīn*.
  - ² Wiedenhof Jeroen, '*Grammatica van het Mandarijn*' 1.3 'Het Mandarijn als standaardtaal' p.4
  - ³ ibid Kaart 'Talen in China'
  - ⁴ Zie voor uitleg van het *Pīnyīn* transcriptiesysteem '*De Weg van Taijiquan*' p. 10-14
  - ⁵ Wil je een grondige basiskennis van de Chinese taal, dan adviseer ik de aanschaf van '*Chinees in tien verdiepingen*' Maghiel van Crevel van Leiden University Press (2 delen), voor uitspraak en *Pīnyīn*-schrijfwijze '*De uitspraak van het Mandarijn*' Jeroen Wiedenhof
  - ⁶ Een uitgebreide uitleg hiervan is te vinden in '*De Weg van Taijiquan*' H.2 Filosofie § 2.1 p. 130-142.
  - ⁷ De meest gangbare zijn in het Engels <https://www.mdbg.net> en Line Dict <https://dict.naver.com/linedict/zhendict/#/cnen/home> en in het Nederlands <http://www.chine-culture.com/nl/Chinees/chinees-woordenboek.php>
  - ⁸ Beide citaten, vraag en antwoord, zijn letterlijk uit de email uitwisseling.
  - ⁹ *Féng Zhìqiáng* 冯志强 *Tàijí xīnyì hùnyuán gōng* 太极心意混元功 p. 1, zie ook <http://www.hunyuantaiji.com.cn/CH/ydzs-103.aspx>

¹⁰ Chén Shì Tàijíquán Túshuō 陈氏太极拳图说/陳氏太極拳圖說. Hier is een vertaling van in het Engels: "Illustrated Explanations of Chen Family Taijiquan" door Jarek Szymanski.

¹¹ Zie 'Genealogie van Tàijíquán', 'De Weg van Taijiquan' p. 124

Genealogie van Tàijíquán Tàijíquán jiāpǔ 太极拳家谱

De dikgedrukte familienaam is van de 'grondlegger' van de stijl.

Zhāng Sanfēng 张三丰 (1247 of 1264-1458) 			Legendarische grondlegger		
Chén Wangting 陈王廷 (1600-1680) 			= Grondlegger		
Chén Qīngpīng 陈清萍 (1795-1868) Xiǎo Jiā 小加 2 series 	Chén Yǒu běn 陈有本 (1780~1858) 'Nieuwe serie' 	Chén Chángxīng 陈长兴 (1771-1853) Yī Lù 一路 Èr Lù 二路 	= 14 ^e generatie		
Wú Yǔxiāng 武禹襄 (1812-1880) 	Chén Zhòngshēng 陈仲牲 (1809-1871) 	Chén Gēngyún 陈耕耘 (leeftijd 79j.) 	Yáng Lùshàn 杨露禅 (1799-1872) 	= 15 ^e generatie	
Lǐ Yìyú 李亦畬 (1833- 1892) 		Chén Yánxī 陈延熙 (leeftijd 81) 	Yáng Jiàn hòu 杨鑑侯 (1839-1917) (midden- en grote stijl) 	&	Yáng Bān hòu 杨班侯 (Yáng Yù 杨钰) (1837-1892) (kleine stijl)
Hǎo Wéizhēn 郝为真 (1849-1920) 	Chén Xīn 陈鑫 (1849-1929) 		Yáng Chéngfǔ 杨澄甫 (1883-1936) (grote stijl) 	Yáng Shǎo hòu 杨少候 (1862-1930) 	Quán Yòu 全佑 (1834- 1902)
Sūn Lùtáng 孙禄堂 (1861-1932) 	Chén Fākè 陈发科 (1887-1957) 		Wú Jiànquán 吴鑑泉 (1870-1942) 		
孙 Sūn	武 Wǔ	陈 Chén		杨 Yáng	吴 Wú